

N^{RO} 99.

KORRESPONDENT—WARSZAWSKI

DONOSZĄCY WIADOMOŚCI KRAIOWE Y ZAGRANICZNE

We Wtorek o godzinie 10. zrana.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

Z Warszawy dnia 18. Grudnia. W posiedzeniach gdy nie ma co mówić, pospolicie sobie powiadamy, że śnieg, albo deszcz pada. Pisząc z Warszawy prawie w tym samym teraz iesteśmy przypadku. Mało co tu dzieje się w tym czasie godnego publiczney wiadomości. Przeto do mniej ważnych niekiedy uciekamy się doniesień, ale za to krótko, abyśmy zdala nadeszłym nie zajmowali miejsca nowinom. I drobną rzecz ieśli nam kto w porę oznaymi, bywa to, że czyni przyługę. Podróżny, a wybierający się w te ku Warszawie strony dowie się z uciechą, iż dosyć tu znaczny śnieg wypadł. Od nocy poprzedzającej niedzię przeszłą to jest od dnia 16. Grudnia dosyć mamy torowną sanna drogę. Ale za to o rozebraniu części iuż mostu, kto z za Wiśły w te strony iachać zamysła, nie znaywiększym ukontentowaniem poweźmie wiadomość. Mróz jednak trwający ponieważ wczora zrana był gradusow 3. a dziś iuż do 4. podskoczył, czy nie będzie i na to lekarstwem?— Choć zimno, ale posuwiło. *Nullum commodum sine incommodo.* — Choć to powiadają: morzu, powietrzu i... nie ufay... bo lada moment odmiana, iako i teraz gdy to pi-szę... Takie to z Warszawy nowiny teraz.

Z Grodna dnia 10. Grudnia. JP. Henryk Heyking Delegat od Stanu Rycerskiego Xstwa Kurlandzkiego miał Audyencyą u Nayias: Konfederacyi O. N. W czasie tey dzięki składał za odwołanie z tego Kraiu Ur. Batowskiego, który do-tąd nie zwyczajney pełnomocnego Kommissarza używał władzy, oraz prosił, aby prawo zapadłe na Seymie przeszłym dnia 26. Maja R. terażniejszego, zniezione było.

Dał odpowiedź JW. Potocki Marszałek Konfederacyi Koron: zapewniając, iż nic ubliżono nie będzie od Nayias: Konfederacyi O. N. dla Stanow Kurlandyi i Semigalii, co się tylko według prawa słusznie im należy.

Z Niemirowa dnia 11. Grudnia. Dzień S. Katarzyny podług obrządku Grackiego, iako imienin Imperatorowej

Hhhhh

Rossyjskiej z wielką tu obchodzony był wspaniałością. Dwór J.W. Wincentego Potockiego Podkomorzego W. Kor. Generała Lieut. Gwardyi Koron: licznych miał gości. Urzędnicy i obywatel Wdztwa Bracławskiego, tudzież Oficerowie tak Korpusu Artylleryi Koron: iako też i Rossyjscy z Pułku pieszego *Tulski* nazwanego, które tu mają konsystencyą, znajdowali się na balu. Dano 100. razy ognia z armat. Kapelia Polska i Rossyjska na różnych instrumenciech przy spełnianiu zdrowia ukoronowanych Główn i pierwszych w Ojczyźnie Mężów, do późney nocy wesołą zabawiła Kompanią.

Zalecenie Kommissyi Skarbu Rzeczypospolitey W. X. Lit: względem ogłoszoney Licytacji Królewskich.

Gdy Kommissya Skarbu Rzpltey W. X. Lit: przez Uniwersał swóy pod dniem 6. Mca 8bra R. bieżącego wydany, ogłaszając na dzień 19. Stycznia Roku następującego Licytacją zawakowanych Królewskich, domieściła niektóre wśie i dzierżawy do urzędów przywiązane, których uprzywilejowani Possessorowie zostają jeszcze w życiu, Konfederacya Generalna wolna W. X. Lit: czując się być winna do wczesnego zapobieżenia wszelkim Magistratur Krajowych od Prawa zboczeniom, stosownie mając się do Prawa 1775. R. pod tytułem: *Starostwa i Królewskich*; tudzież *Nadgroda zaśluzonym*, zaleca Kommissyi Skarbu Rzepltey W. X. Lit: ażeby żadnych Królewskich do Urzędów przywiązanych, w czymkolwiek dzierżeniu będących za życia uprzywilejowanych Possessorów, za wakujące nie ogłaszała, i pod Licytacją nie poddawała. A to pod nieważnością wszelkich w tej mierze rozrządzeń, i tym końcem przesłanie *per Extraclum* takowej Rezolucyi do Kommissyi Skarbowey Lit: determinuje.

Z A G R A N I C Z N E.

A N G L I A.

Z Londynu d. 27. Listopada. Zapewniają tu, iż Rząd tutejszy postanowił Francuzom wypowiedzieć wojnę. iak prętkoby na granicach Rzepltey Hollenderskiej stanęli. — Dziś zaczyna mówić, że znaczna liczba Angielskiego woj-

śka do Hollandyi nieodwłocznie przybędzie, gdy już na grunt wchodzący aliancki naszej Francuskiej wojska.

Pismo tu sflowone do terazniejszych okoliczności chodzą po rękę. Z przyczyny, że długie, samo tu jego dokończenie kładniemy.

Co się przez te kilka miesięcy we Francyi trafiło, wielkie stąd otwiera się pole do wniosków dla Polityków nie wchodzących do Gabinetowych tajemnic, do których gdy nie wszystkim łatwy przystęp, wnosić jednak można z tego co się stało teraz, iakie to pobudki czynnościami politycznym ruch dają, i iak rozmaite skutki tworzą.

Każdy z takowych Polityków, myśli swe za istotną udaje prawdę, a chcąc, aby zdania ich za wyroki były poczytane, raz naznaczają przyczyny trafunkom zeszłym, drugi raz następne głoszą wypadki, twierdząc że nayspewniey skuteczniowie będą.

Pokiż to? mówią ci polityczni Sennicy, Wielka Brytania w nieczynności zostawać będzie? gdy widzi, że iey Sprzymierzeńcy z niemalym wstydem pouciekali z Krain od siebie gwałtem wprzód zaiętych? Możnaż o tym wątpić, że Anglii neutralność w terazniejszych okolicznościach może równo-ważność Europy całej o nayswiększe niebezpieczeństwo przyprowadzić?

Jeśli Rzeplta Francuska zachęcona wielkimi oręża swego pomyslnościąmi puści wolne cugle chciwości swojej zapędzającej się za blaskiem zwycięstw i za niewstrzymaney zemstą zapalem? jeśli Fundatorowie tej nowej Rzeczypospolitey, którzy ogłosili światu niesłychany projekt powywracać wszystkie Europejskie Trony, uzbraiając pożogami fanatyzmu wolności żołnierzy pod chorągiewami ich walczących? a jeśli Narody już niecierpliwe iarzma, pod którym dotąd niektóre ugiąć się musiały, rozszerzą nakształt niewstrzymanych potoków po wszystkich pogranicznych Francyi Państwach Pułki swe łączące się ze zwykłym orężem;

Cóż? albow tym sposobem niepowstań ogromne wały na wszystkie impety silny odpor dające? Czyliż nie otworzą wielkiego zamachu ku podbiciu nakoniec powszechnemu świata, a tym samym ku uskutecznieniu wszystkich swych zamiarów do owej drogi pewney, której nie już zatać nie mogą? Gdy Belgowie z pod rządu wybiją się Austryaków, gdy Hollandya przeważa moc Anti-Stadholderowskiej frony, gdy znaczna część Niemiec w ogniu wojennym płonąć będzie, gdy Królestwo Sardyńskie na

Hhhhh a

sztuki rozszarpane zostanie, a Hiszpania z powstającej Rewolucyi gdy w straszliwe konwulsye wpadnie, czyliż będzie jaki sposób nowych tych zwycięzców zawściągnąć rozszerzone potoki? oraz w tak osobliwy sposób nakształt rzek schodzących się i iedno ciało formujących wstrzymać ogromne te zapędy wylewem swym dążące do powszechnej równości morskiej i powabnej słodyczy, która wolnością rwie umyły zajęte?

Takie to są uwagi, które się rozrzucają po wszystkich Anglii fronach dla wyrwania iey z letargu trwającego dotąd, aby Anglia, albo iako część walcząca w ligę terażniejszą weszła, albo iako pośredniczka do przedzey ugody rozburzone przywiodła umyły.

Czas jest powiadaia, aby ta wielka sprawa interessująca Narody i Potomność ukończona była, czas aby powszechne zdanie uszczęśliwienia Narodów do pewnych szczegółów przywiedzione zostało, iżby każdy wiedział, czego się trzymać, i na jakim gruncie istność swą i wszystkie majątkow swych własności ma ubezpieczyć...

FRANCYA.

Z Paryża d. 21. Listopada. Dekretowano utworzyć za 600. millionow Assygnaty. Piętnaście tysięcy liber papieru na takowe Assygnaty, z których po 400. Liwrow każda będzie miała, do tej roboty użyć. Wyraz będzie na nich: *Rzeczpospolita Francuzka. Assygnaty od 400. liwrow. Roku 1go Rzeczypospolitey wniezione na dobrą Narodowe.* Na dole i w centrum da się widzieć rysunek wyrażający orłomającego rozpuszczone skrzydła, który sponami uymie piorun, i utrzymuje pęk broni. Na wierzchołku tej assygnaty czapka wolności otoczona wężem do koła, ponieważ to jest symbolum nieśmiertelności, promienie mu z poszczęki wychodzą. Pęk ozdobiony będzie gałęzią dębową, laurową i oliwną, dla oznaczenia mocy, zwycięstwa i pokoju. Na lewey stronie tego emblema będzie pieczęć stanu, na prawey podpis. Brzegi każdej assygnaty składać się będą ze znaków, i liczby, tak na górze, iako na dole powtarzanych, tych samych, które na czterech rogach wyrte będą. Dwa napisy czytać się dadzą. Jeden: *Prawo fałszu rzew śmiercią karze.* Drugi: *Naród daje donosicielowi nadgrode.* We środku, na górze, i na dole, *równość i wolność* wyrażona będzie.

W każdym sztuce podpisów, 30. będzie. Tych Obywatelów imiona dadzą się czytać: *Say, Manuel, Noel, Rousseau, Desmazieres, Henry, Tulpin, Groziers, Orry, Cuvier,*

Griois, Paugin, Bertaut, Abraham, Camuzet, Brillhants, Grosse, Adam, Benoist, Perrier, Evin, Durand, Ribou, Gailard, Vieilh, Taupin, Tridon, Darnaud, Cromier, Fleuriet.

Donoszą Konwencyi Narodowej, że *Montesquieu* z Genewy umknął izeiorem do *Cobel* w Szwajcaryi. Pytał ieden z partykularnych Generała, gdy na bat siadał coby znaczyła ta ucieczka? rzecze: *Nie od oskarżenia umykam, ale od przemocy.* Dodał, iż w kassie wojenney zostawie 100. Luidorow w monecie, a 6000. w assygnatach, Szkatułę z papierami zostawioną tego Generała, kazano do Paryża przywieść.

Stawa Dekret Konwencyi Narodowej względem ugody z Rzpłtą Genewską, iż Rzpłta Francuzka uważając, że negocjacje wolnych Narodów powinny być jasne, i bez żadnych wybiegów, a postrzegłszy, iż dnia 2. Listopada przez Generała *Montesquieu* zawarta, zawiera niektóre wyrazy ciemne, które mogą tłumaczenie mieć obojętne, przeto stanowi: *Aby Rada wykonawcza domagała się o wyiśnienie Szwajcarskiego wojska, które się w Genewie znajduje, a to przed 1. dniem Decembra.* Co gdy się stanie, Francuzi zachowają neutralność względem Genewskiego kraju, który zupełnie opuszczą.

Dnia 23. Listopada. Postanowione w Paryżu Towarzystwo ludzkości i patryotyzmu, czyli dobroczynności i dobrych obywateli. — Składać się to będzie z Obywatelów. Te za napis obrały: *Il se faut s'entr'aider, c'est la loi de la nature.* Znaczy: Trzeba sobie wzajemnie pomagać, prawo to jest przyrodzenia.

Wchodzić będą same tylko do tego towarzystwa Niewiasty od najmłodszego wieku aż do starości. Staranie wzajemnego ratowania się w potrzebach, w zdrowiu, a nawet i w frasunkach szukania sposobów, aby frapioną pocieszyć osobę, celem będzie tego ustanowienia.

Każda, która się wpisać zechce do tego klubu da 36. Liwrow na rok, zawsze z góry, a na miesiąc 3. Liwry. Gdy będzie liczne zgromadzenie, na tyle dyspartymentów podzieli się to zgromadzenie, ile jest Sekcyi Paryża, to jest na 48. części.

W każdym zgromadzeniu będzie wielka sala dla przyjęcia młodych dziewcząt od 6ciu do 15. i 16. lat, aby się tam uczyły czytać, pisać, rachować, i szyć. Rodzice co do żywności i stroju będą ich opatrywać potrzeby.

Sekretarki będą mogły swoje córki w tym ustanowieniu edukować. Osoby dobrych obywateli i roboty umieją

ce Damskie, będą pilnowały tych Dziewcząt. Co się z robot przeda, obrócone będzie na pożytek Towarzystwa.

Równość panować będzie w tym zgromadzeniu. Skoro młoda iaka osoba zdolność i ochotę do jakiej nauki okaże, choćby najwięcej kosztowało, nie ubliży się iey do pomocy, aby się wydoskonaliła.

Gdy emulacya matką jest talentow, dla zachęcenia rozdawane będą czasem niektórym według zasług nagrody.

Gdyby iakiekolwiek osoby z pracy swej zysku nie miały, wpisać się mogą do tego Towarzystwa. Któreby żądały, dostarczana im będzie zawsze robota, i ieżli z niey żyją, płacona od zgromadzenia będzie.

To ustanowienie skończy się do 100. osob zbierze, które po 36. liwrów dadzą, zaraz rozpocznie się.

Będą też pomagający potrzebom tego zgromadzenia urzędnicy publiczni, którzy napis mieć będą: *Jedność, Braterstwo*. Tego klubu pierwsze Fundatorki są Obywatelki: *Rousseau, Vestier, Lebarbier, Garsas, Molite, Corne-de-cerf, Fournier, Duval*.

Dnia 24. Listopada. Dawid sławny z talentow swoich i biegłości w sztukach wyzwolonych, mający korespondencyą z temi, którzy w Rzymie w malarzkiej i snycerskiej sztuce nabierają poloru, donosi Konwencyi, że dwaj sławni snyczerze PP. *Retir i Chinard* za to, iż dłota swego użyli na wyrazy wolniejsze, są w areszcie. U jednego z nich naleziono statwę Jupitera piorunującą na Despotyzm, przy nogach tej statui Filizofia i Religia. Wzięty do twierdzy Sgo Anioła usprawiedliwiać się musi sądownie. Konwencya urażona o to wprawdzie, lecz nie mogąc nic poradzić do rady wykonawczej ten rapport odesłała.

BELGIUM.

Z *Bruxelli* dnia 22. Listop: Francuzi teraz pięć wielkich Dywizyi pod Generalami *Dumourier, Valence, Labourdonnaye, Harville i Duval*, w Krajach tutejszych utrzymują, na czele 80. tysięcy żołnierzy.

Dnia 29. Listopada. Reprezentanci ludu dekretowali tu, aby ci wszyscy, którzy od Kontrybucyi wolnemi dotąd byli, zarówno z innemi Belgami do nich należeli. Także udecydowali do władzy Wykonawczej Rzepltey Francuskiej z podziękowaniem wysłać Adresa, że wolny spław na rzece *Skaldis* uczynić postanowili.

Obłężenie fortecy *Namur* już się zaczęło.—Baterye 3. nad rzeką *Mozą* płynącą koło tego Miasta odebrali Francuzi.

Kopia listu z Bruxelli dnia 1. Grudnia. W mieście tutejszym i w całej Brabancyi czynności wyjaśniać się zaczynają, lecz wiele jeszcze ukryto jest, w oczekiwaniu co nastąpi daley. Ogłoszono w Paryżu od Konwencyi Narodowej, że granice Francuskiego Narodu, tudzież sprzymierzeńcow jego, nietylko mieć będą z iedney strony Pirenejskie góry, Alpy, a na drugą stronę rzekę *Ren*, ale i daley pomknięte być mogą. Głoszą bowiem, że i Brabancya, i część trzech Elektorow Rzeszy Niemieckiej, mają należeć do Państwa Francuskiego. Konstytucya Narodow stosowną formą Brabantskich, i innych pogranicznych krain może być utworzona, ale zawsze za najpierwszą zasadę, czyli *basim* Francuska musi być Konstytucya wzięta.

Mamy wiadomość, że dnia 25. w Paryżu do Konwencyi Narodowej układ Rządu *Allobrogow* jest dla potwierdzenia podany, lecz dotąd nieprzyjęty. — Zgoła Rząd dziś paępujący we Francyi chcą dać Narodom, które się odezwą do Generalow Kommenderujących wojskami Francuskimi; a ci mają ordynans ile mocy mieć tylko będą bronić i utrzymywać współ-obywatelow swoich.

Którzy w dniu 18. tego mies: obrani są od ludu Brabantskiego Reprezentantami podziękowano, iako to Xciu *d'Ahrembergi d'Ursel*, Margrabi *Waltiers* i innym. *Balsa* na miejsce tamtych, został przez Generała *Dumourier* za Prezydenta mianowany. Wezwano wielu innych, a między temi znajduje się woźnica.

Sessye Zgromadzenia Brabantskiego odprawiały się w Kościele Po-Jezuickim, lecz odtąd zakazał imieniem Generała *Dumourier* Pan *Lemyer* Kommendant Gwardyi Narodowej, że miejsce żadne nienabiera od murow zaszczytu i świętości, przeto co dzień mogą być miejsca odmienione do Rady, gdzie pospółstwo sobie polubi. Wyśłani są 4. z Reprezentacyami od Brabantskiego Narodu do Paryża z uskarżeniem się, że w listach i pismach dawniej przesyłanych było zapewnienie, imieniem Konwencyi Narodowej, iż byle się wyrzekli posłuszeństwa domowi Austriackiemu Belgowie, to wolność będzie zostawiona ustawy sobie do Rządu samym przepisować, co się dziś w skutku nie isci. — Już w trzech Kościołach były spisywane srebra, a z drewnianych lichtarzow srebrne obwodzenia są po obdzierane i to wszystko upakowano. Jest mniemanie, że do Mennicy to powiozą Paryskiej.

W *Antwerpii* Kupiec zwany *Dittjens*, który namówiony od syna dodawał Partyi *Wonkistow* zawsze pieniądze przeciw domowi Austriackiemu, onegdaj włoczony był po ulicy, ledwo mógł schronić się do Szpitala.

Nakazano w przeciągu dni 20. przystawić 3. miliony Talerów, do Kassy Kommandy Generała *Dumourier*. Opatstwo w *Dolingham*, które się było wstawiało składkami formowanemi przez dwa roki przeciw Rządowi domu Austriackiego, teraz musi przystawić 200. Zł: Niemiec: — Wybrany od Narodu Brabantkiego *Hanique* na dozorcę Archiwum Narodowego musiał z rozkazu Kommandy Francuskiej, oddać urząd obywatelowi mniej znanemu *Delhacquets*, który sobie dawniej wziętość i obronę ziednał u żołnierzy Francuskich przez częste biesiady.

W *Lowonium* P. *Brunot*, chciał złożyć sessyą obywatelską do pisania Memoryałów z zażaleniem na odebraną, własnym Narodowym mieszkańcom wolność, a narzuconą Formę obcego Rządu; ale to nie było dozwolonym.

Zegluga na rzece *Skaldzie*, czyli *Escault* wolna jest ogłoszona przez Konwencyą Paryską. Co zdaie się być dowodem, że Naród Francuski w tey się czuie być mocy, iak niegdyś Rzeplta Rzymska, która odległe nawet Narody pod swoją mieniąc zwierzchną protekcyą, onym Prawa i Rządzców stanowiła.

Słychać, że Kontrybucye tu wybrać się mające, obrócone będą na zakupienie przez Hollandyą i Anglią zboża nader potrzebnego na żywność Francuzów, którzy wszyscy biorą się do broni, a nikt myśleć niechce, aby pierwsza potrzeba dla wojniących, iako i wszystkich innych żywność była dostarczająca. Ustały wszędzie i Rzemiosła, i Rolnictwo. — Za miesiący dwa i tu żywności zabraknie, spodziewany głód jeśli się nie zabieży.

Z *Mastricht* dnia 2. Grudnia. We wtorek około *Hosry* Francuzi uderzyli na Austriakow o milę od *Leodium*. W dwóch iszych gdzinach potyczki Cesarscy brali górę; lecz gdy mocną artylleryą Francuzi wsparci zostali, do reyt Rady Austriakow przymusili. Tych 20,000. tylko było, a zaś Francuzow 40,000. którzy mieli 280. armat. — Między Officerami z strony Austriakow w tey potyczce zabitemi, znajduje się Generał *Esterhazy*, któremu pół biodra lewego kula armatna oderwała.

DODA.